

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Країнознавство

Шифр та назва спеціальності	Інститут ННІ ЕММБ
Спеціалізація	Кафедра менеджменту
Освітня програма	Тип дисципліни вибіркова
Рівень освіти Перший (бакалаврський)	Форма навчання Денна, заочна
Семестр 6	Мова викладання Українська

Викладачі, розробники

Ходирева Оксана Олегівна

Oksana.Khodyrieva@khpi.edu.ua

Ph.D., доцент кафедри менеджменту

Досвід роботи – 5 років. Викладач дисциплін: «Управлінські рішення», «Інструменти управління командою», «Бізнес-діагностика». Автор понад 50 наукових праць.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна побудована на опануванні основних історичних, політичних, економічних та цивілізаційних закономірностей формування сучасної політичної карти світу, пізнання соціально-економічних, політичних процесів, а також аналіз особливостей трансформації сучасної політичної карти світу.

Мета та цілі дисципліни

формування у студентів системних професійних знань і навичок з теорії та методики країнознавчого аналізу, вивчення основних умов і принципів особливостей розуміння геопросторових особливостей регіонів та країн світу, а саме: їх соціально-економіко-географічні, історичні, демографічні, геополітичні та геокультурні характеристики.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – диференційований залік.

Компетентності

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу
ЗК06 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК11 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
СК2.3 Здатність виявляти передумови та організовувати кооперацію діяльності партнерів двох або декількох країн у різних сферах економіки

Результати навчання

ПР01. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ПР03. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
ПР13 Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами
ПР17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера
ПР2.2. Проводити дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом керівника

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Дисципліна "Країнознавство" не вимагає передумов вивчення

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Методи та технології навчання передбачають інтерактивні лекції з використанням презентацій. Для проведення семінарів використовуються такі інструменти: аналіз проблемних питань, виконання економічних вправ, розв'язання тестів та їх обговорення, проектна і командна робота, peer-to-peer, презентація та обговорення доповідей. Також застосовуються кейс-метод, проблемне навчання, робота в малих групах.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Країнознавство як наука та учбова дисципліна Предмет, об'єкт і методи країнознавства. Місце країнознавства в системі соціально-економічних наук. Теоретико-методологічні підходи до країнознавчого аналізу. Значення країнознавчих знань для бізнесу та міжнародної економічної діяльності.	2
Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу Поняття території держави та її складові елементи. Форми державного устрою та адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення як фактор соціально-економічного розвитку. Природно-ресурсний потенціал країн світу.	2
Тема 3. Держава в політичній системі суспільства Поняття держави, її функції та ознаки. Форми правління та політичні режими. Інституційна структура влади. Вплив політичної системи на економічний розвиток і бізнес-середовище.	2

Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин	2
Підходи до регіоналізації світу. Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Держава як суб'єкт міжнародних економічних та політичних відносин. Інтеграційні процеси та глобальні регіональні об'єднання.	
Тема 5. Геополітика, геостратегія та міжнародні організації. Особливості та розвиток, міжнародне партнерство	2
Сутність геополітики та геостратегії в сучасному світі. Геополітичні центри сили та їх вплив на глобальні процеси. Роль міжнародних організацій у регулюванні світових відносин. Формування міжнародного партнерства та економічної співпраці.	
Тема 6. Країнознавча характеристика України	4
Географічне положення та ресурсний потенціал України. Демографічні та соціально-економічні особливості розвитку. Геополітичне становище держави. Міжнародне партнерство та інтеграційні пріоритети.	
Тема 7. Країнознавча характеристика країн Європи. Особливості та розвиток, міжнародне партнерство	4
Соціально-економічні моделі розвитку європейських держав. Інтеграційні процеси в межах Європейський Союз. Роль європейських країн у світовій економіці. Напрями міжнародного співробітництва та бізнес-партнерства.	
Тема 8. Країнознавча характеристика країн Азії. Особливості та розвиток, міжнародне партнерство	2
Моделі економічного розвитку країн Східної, Південної та Південно-Східної Азії. Демографічні та ресурсні фактори зростання. Формування нових центрів глобальної економіки. Інвестиційна привабливість та міжнародна співпраця.	
Тема 9. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки. Особливості та розвиток, міжнародне партнерство	4
Економічна структура та регіональна диференціація країн Америки. Роль Сполучени Штати Америки у світовій економіці. Інтеграційні процеси в межах USMCA. Перспективи міжрегіонального партнерства.	
Тема 10. Країнознавча характеристика країн Африки. Особливості та розвиток, міжнародне партнерство	2
Природно-ресурсний потенціал та демографічні особливості країн Африки. Проблеми соціально-економічного розвитку. Роль Африки у світових ресурсних і продовольчих ринках. Міжнародні інвестиції та партнерські проекти.	
Тема 11. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії. Особливості та розвиток, міжнародне партнерство	2
Географічні та ресурсні особливості регіону. Економічна модель розвитку Австралія. Значення країн Океанії у світових торговельних зв'язках. Регіональне співробітництво та партнерські ініціативи.	
Тема 12. Сучасні тенденції та особливості міжнародних відносин	4
Глобалізаційні процеси та їх трансформація. Формування багатополярного світу. Геоенкономічні виклики та нові формати міжнародного співробітництва. Вплив глобальних криз на світову політичну карту.	
Загальна кількість годин	32

Практичні заняття

Тема 1. Глобальна політична карта світу: динаміка та трансформації

2

1

Аналіз змін сучасної політичної карти світу. Причини утворення нових держав і трансформації кордонів. Географічне положення країни як фактор економічного розвитку. Типологія країн світу за рівнем розвитку

Тема 2. Політична система та бізнес-середовище країни

2

1

Оцінка форми правління та політичного режиму. Вплив інституційної структури влади на інвестиційний клімат. Аналіз політичних ризиків. Визначення стабільності середовища для міжнародного бізнесу.

Тема 3. Регіоналізація світу та міжнародна економічна інтеграція

2

1

Визначення критеріїв регіонального поділу світу. Порівняльний аналіз інтеграційних об'єднань (зокрема Європейський Союз). Оцінка переваг і ризиків участі країни в інтеграційних процесах. Вплив регіональної інтеграції на розвиток бізнесу.

Тема 4. Країна як об'єкт інвестиційного аналізу

2

1

Інвестиційна привабливість країн. Інвестиційний клімат. Визначення ризиків і можливостей для міжнародного бізнесу....

Тема 5. Країнознавчий аналіз України в умовах глобальних трансформацій

2

1

Оцінка ресурсного, демографічного та економічного потенціалу України. Аналіз геополітичного становища. Визначення конкурентних переваг країни. Перспективи міжнародного партнерства.

Тема 6. Порівняльний аналіз економічних моделей країн Європи та Азії

2

1

Дослідження соціально-економічних моделей розвитку. Порівняння інноваційних стратегій країн Європи та Східної Азії. Аналіз факторів економічного зростання. Визначення можливостей для міжнародного співробітництва.

Тема 7. Ринки Америки та Африки: можливості та ризики для бізнесу

2

1

Аналіз економічної структури країн Північної та Південної Америки. Оцінка потенціалу африканських ринків. Визначення ресурсних та демографічних переваг регіонів. Формування стратегії виходу на нові ринки.

Тема 8. Геополітичний аналіз сучасних центрів сили

2

1

Визначення глобальних геополітичних акторів. Аналіз економічного та політичного впливу Сполучені Штати Америки та Китай. Оцінка геостратегічних інтересів держав. Вплив геополітики на міжнародні ринки.

Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені логікою курсу

Контрольні роботи

Лабораторні заняття не передбачені логікою курсу

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання (за наявності).

Опрацювання теоретичного матеріалу**Теми для самостійного вивчення****Кількість годин**

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Географічне положення країни як фактор її конкурентоспроможності Аналіз впливу географічного розташування на економічний розвиток держави. Оцінка транспортних шляхів, доступу до ресурсів і ринків збуту. Визначення транзитного потенціалу. Формування висновків щодо стратегічних переваг країни.	9
Тема 2. Політичний режим та інвестиційна привабливість держави Дослідження взаємозв'язку між типом політичного режиму та бізнес-середовищем. Аналіз рівня стабільності та політичних ризиків. Оцінка впливу інституційної якості на притік іноземних інвестицій. Формування рекомендацій для потенційного інвестора.	9
Тема 3. Країна в системі міжнародної економічної інтеграції Дослідження участі держави в інтеграційних об'єднаннях (наприклад, Європейський Союз або АСЕАН). Аналіз економічних вигод і зобов'язань. Вплив інтеграції на зовнішню торгівлю. Оцінка перспектив розвитку міжнародного партнерства.	9
Тема 4. Геополітичне становище країни та її зовнішньоекономічна стратегія Аналіз геостратегічного положення держави. Визначення основних партнерів і центрів впливу. Оцінка ризиків і можливостей у міжнародному середовищі. Вплив геополітики на економічну модель розвитку.	9
Тема 5. Демографічний потенціал країни та ринок праці Аналіз чисельності населення, вікової структури та рівня урбанізації. Оцінка людського капіталу. Вплив демографічних процесів на економічне зростання. Перспективи розвитку ринку праці.	9
Тема 6. Природно-ресурсний потенціал країни як основа економічної спеціалізації Дослідження забезпеченості природними ресурсами. Визначення структури експорту. Аналіз ресурсної залежності економіки. Оцінка можливостей диверсифікації.	9
Тема 7. Регіональні конфлікти та їх вплив на економічний розвиток держави	9

Аналіз причин і наслідків регіональних конфліктів. Вплив нестабільності на інвестиційний клімат. Оцінка економічних втрат і ризиків. Механізми відновлення та стабілізації.

Тема 8 Глобальні виклики та трансформація національних економік	9
Дослідження впливу глобалізації, санкційної політики та економічних криз. Аналіз адаптаційних стратегій держав. Оцінка змін у структурі міжнародної торгівлі. Визначення перспектив розвитку країни в умовах багатопольярного світу.	

Загальна кількість годин	72
---------------------------------	-----------

Неформальна освіта

Здобувач вищої освіти має можливість перезарахувати окремі теми або питання курсу шляхом відвідування професійних курсів, тренінгів, онлайн-освіти, професійних стажувань, у сфері, що відповідає навчальним цілям дисципліни.

Для зарахування необхідно надати: сертифікат (електронний або друкований) про проходження курсу/стажування, опис програми тренінгу із зазначенням змісту тем, обсягу та тривалості.

Рекомендовані курси, тренінги, стажування

1. Онлайн-курс «Країнознавство»
<https://courses.uu.ua/product/krainoznavstvo-mizhnarodne-pravo/...>
2. . Онлайн-курс «Power and foreign policy in international relations»
<https://www.coursera.org/learn/power-and-foreign-policy-in-international-relations...>
3. . Онлайн-курс «Україна на шляху до ЄС»
<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Список джерел інформації та матеріалів, оформлений згідно зі стандартом. Можна виділити розділи списку. Наприклад, «Основна література», «Додаткова література» тощо.

Основна література

1. Крижанівський В.П., Дорошко М.С., Головченко В.І.; за ред. М.С. Дорошка. Країнознавство: Підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: «Знання», 2012. 439 с.
2. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Країнознавство: навч. посіб. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 264 с
3. Турчин Я. Б., Дорош Л. О., Горбач О. Н.. Країнознавство: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 276 с.
4. Чупира В.В. Теоретичні основи країнознавства: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2017. 235 с.
5. Яценко Б.П., Бабарицька В.К. Країнознавство: основи теорії. К.: Либідь, 2009. 312 с

Додаткова література

1. Країнознавство : наук. збірник. –К. : Київський міжнародний університет, 2011. – Вип. 1. – 256 с.
2. Країнознавство: теорія та практика : підручник / Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
3. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – Харків : Право, 2019. – 384 с.
4. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун.— К.: Центр учбової літератури, 2009.— 224 с.
5. Масляк П.О. Країнознавство Підручник./ П.О. Масляк. - К.: Знання, 2008. - 292 с. Інформаційні ресурси

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k :

Поточний контроль (практичні, семінарські, лабораторні заняття), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль (для ОК з іспитом), k_4
0,4	0,3	0,2	0,1

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.

Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = \Pi \cdot k_1 + K \cdot k_2 + I \cdot k_3 + \text{Пк} \cdot k_4$$

де: Π – середньозважена середня оцінка за поточний контроль

I – оцінка за виконання індивідуального завдання

K – середньозважена оцінка за контрольні роботи

Пк – оцінка за підсумковий контроль

$$\Pi = \frac{\Pi_1 \cdot a_1 + \Pi_2 \cdot a_2 + \dots + \Pi_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \dots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^m b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову ($\Pi, K, I, \dots$) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з [положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ»](#).

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2025

Завідувачка кафедри

Наталія ШМАТЬКО